

Międzynarodowa konferencja „Międykulturowość w edukacji historycznej”

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Warszawa, ul. Anielewicza 6

20-22 kwietnia 2015

DZIEŃ 1: Poniedziałek, 20 kwietnia 2015

11.00-12.45 Giełda projektów

Wydarzenie otwarte, towarzyszące konferencji.

13.00-15.00 Kuratorskie zwiedzanie wystawy stałej Muzeum POLIN

Zwiedzanie wystawy z prof. Barbarą Kirshenblatt-Gimblett, główną kuratorką wystawy stałej.

15.00-16.30 Rejestracja

16.30-17.00 Oficjalne otwarcie

Zygmunt Stępiński (Zastępca Dyrektora, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN)

Profesor Adam Daniel Rotfeld (Członek Rady Muzeum, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN)

Ana Perona-Fjeldstad (Dyrektor, The European Wergeland Centre)

Ewa Dudek (Wiceminister Edukacji Narodowej)

Bjørnulf Vinje Borgundvaag (Sekretarz Stanu, Ministerstwo Kultury, Norwegia)

17.00-18.30 Dyskusja panelowa:

Laila Bokhari (Sekretarz Stanu w Kancelarii Premier Norwegii) - wystąpienie otwierające dyskusję.

„Edukacja historyczna, edukacja obywatelska: współczesne wyzwania różnorodnej Europy”

W dyskusji udział wezmą: prof. Barbara Kirshenblatt-Gimblett (Muzeum POLIN), Thomas Michael Walle (Norwegian Folk Museum), Philippe Boukara (Memorial de la Shoah), Christina Gamstorp (Forum for Living History). Moderator: Konstanty Gebert.

18.30-19.30 Kolacja

19.30-20.30 Koncert Bente Kahan

Wydarzenie otwarte, towarzyszące konferencji.

Bente Kahan to urodzona w Norwegii żydowska aktorka, muzyk, reżyserka i dramatisarcka. Podczas koncertu wykona program „Home – piosenki i opowieści Żydów Europy”, w którym przeprowadzając słuchaczy przez dzieje własnej rodziny, przybliży losy europejskich Żydów.

DZIEŃ 2: Wtorek, 21 kwietnia 2015

I BLOK TEMATYCZNY: EDUKACJA HISTORYCZNA A KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

9.00-10.00 Wykład ekspercki i dyskusja

Wykład: prof. Kirstin Skinstad van der Kooij (Oslo and Akershus University College)

Komentarz: Sjur Bergan (Rada Europy)

Spółeczeństwa europejskie ze względu na mobilność i migracje stają się coraz bardziej zróżnicowane. Wiele z nich ma też dużo bardziej różnorodną przeszłość, niż nam się wydaje. Różnorodność nie oznacza tu jedynie odmienności etnicznej czy religijnej. Większość ludzi w pewnych momentach swego życia doświadcza bycia „obcym” w zderzeniu z jakimś nowym środowiskiem, z określoną kulturą i nieznanymi sposobami komunikacji. Dlatego tak ważny jest rozwój kompetencji kulturowych, aby ludzie czuli się przygotowani na spotkanie z innością. Edukacja historyczna może tu odegrać znaczącą rolę, podważając założenia odnośnie tego, co jest zwykłe, normalne, co jest uznane za pewnik. Jakie postawy i umiejętności wzmacniające kompetencje międzykulturowe można odkryć dzięki naukom historycznym? Jak można je rozwijać w edukacji historycznej? Jakie praktyki z tego zakresu można zaobserwować w muzeach, miejscach pamięci, klasach szkolnych?

10.00-10.15 Przerwa kawowa

10.15-12.30 Sesja warsztatowa

WARSZTAT 1:

Karen Polak (Anne Frank House, Amsterdam), Flora Suen (Anne Frank Zentrum, Berlin)

„Biografie historyczne i wielość tożsamości: przygotowanie gruntu pod międzykulturową edukację historyczną”
(ENG)

Wychodząc od biografii historycznych oraz własnej autobiografii możemy lepiej zrozumieć konflikty istniejące w naszym społeczeństwie i wykorzystać je jako punkt wyjścia do dialogu na temat przeszłości i teraźniejszości. Podczas warsztatu przyjrzymy się 15 biografiom z różnych okresów epoki nowożytnej. Uczestnicy będą aktywnie zaangażowani w proces uczenia się, który odzwierciedla doświadczenie uczniów w ramach omawianego podejścia dydaktycznego. Skupimy się również na wyzwaniach dydaktycznych pojawiających się w różnych kontekstach edukacyjnych podczas pracy z biografiami historycznymi. Zastanowimy się, w jaki sposób można rozwijać wrażliwość międzykulturową, pytając o tożsamość w oparciu o zróżnicowane kulturowo biografie. Kolejnymi tematami będą: sprzeciw wobec nierównego traktowania w różnych kontekstach historycznych; ciągłości i przełomy w historii dyskryminacji/nierówności oraz znaczenie aktywnego przeciwstawiania się dyskryminacji.

WARSZTAT 2:

Harald Syse (Norwegian Center for Studies of the Holocaust and Religious Minorities, Oslo)

„Różne środowiska kulturowe – różne kultury pamięci”
(ENG)

Podczas warsztatu przedstawiona zostanie metoda edukacyjna oparta o tzw. karty pamięci („Memory Cards”). Celem metody jest pobudzenie uczniów do refleksji nad tym, w jaki sposób konkretne wydarzenia z przeszłości

są lub powinny być interpretowane i przechowywane w pamięci oraz nad przeszłością, analizowaną przez pryzmat czegoś namacalnego, istniejącego w czasie teraźniejszym. Skupia się ona więc na rozróżnieniu „przeszłości”, „historii” i „pamięci” oraz struktury kulturowej tej ostatniej. Rozumienie, a także postrzeganie znaczenia i wagi danego pomnika pamięci zależy po części od środowiska kulturowego, z jakiego wywodzi się dana osoba. Dyskusja nad kulturą pamięci może więc zostać potraktowana jako rodzaj kompetencji międzykulturowej. Materiał będący podstawą metody został opracowany w ramach szerszego projektu, „Teaching Memory Culture” („Uczenie kultury pamięci”) i wykorzystany w pracy z różnymi grupami uczniów i nauczycieli. Pierwsza część warsztatu poświęcona będzie pracy z kartami pamięci, aby wyjaśnić ich koncepcję. W drugiej części omówione zostaną różne sposoby wykorzystania materiału i metody oraz ich dalszy rozwój.

WARSZTAT 3:

Grzegorz Demel (Fundacja „Znak”, Kraków)

„Jak z historii uczynić narzędzie? Rozumienie międzykulturowości” (PL/ENG)

Celem warsztatu będzie krytyczna refleksja nad stereotypami i autostereotypami, wielokulturowością, stosunkami międzyetnicznymi, mitami narodowymi w oparciu o wiedzę z zakresu historii Polski, zwłaszcza wschodnich obszarów I i II Rzeczypospolitej. Podjęta zostanie próba sprobematyzowania pojęć pozornie oczywistych (jak *polskość*) i antropologicznego spojrzenia na grupę własną jako na *Innego*.

WARSZTAT 4:

Agata Pietrzyk-Sławińska (Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie)

„Muzeum jako laboratorium inności. Przypadek Muzeum Łazienki Królewskie” (PL/ENG)

Podczas zajęć potraktujemy *muzeum* jako *laboratorium inności* – miejsce spotkania z odmiennością na poziomie historycznym, antropologicznym i psychologicznym. Odwołując się do przykładu Łazienek Królewskich – przestrzeni narodowej i wielokulturowej zarazem, zastanowimy się nad potencjałem edukacyjnym rezydencji historycznej, szczególnie nad jej rolą w edukacji międzykulturowej. Animację muzealną potraktujemy jako sposób na spotkanie z *Innym* (człowiekiem historycznie i kulturowo odległym), przełamywanie stereotypów i schematów myślenia, filtr pomagający postrzegać odmiennść jako inspirację do lepszego poznania samego siebie. Wykorzystując perspektywę muzealnego widza (wiązącą się często z poczuciem wyobcowania i niezrozumienia), poszukamy sposobu na zmniejszenie dystansu wobec przestrzeni muzealnej, zbudowanie osobistej relacji z obiektem. Zajęcia łączyć będą metarefleksję z ćwiczeniami z zakresu edukacji historycznej, animacji kultury i arteterapii.

12.30-13.30 Obiad

II BLOK TEMATYCZNY: HISTORIE LOKALNE – STOSUNEK DO INNYCH

13.30-14.30 Wykład ekspercki i dyskusja

Wykład: Witold Dąbrowski (Brama Grodzka/ Teatr NN, Lublin)

Komentarz: Brendan Jackson (Stowarzyszenie Laundry, Wielka Brytania)

Kontekst wyzwań globalnych, związanych z różnorodnością kulturową i etniczną, pragniemy zderzyć z historiami lokalnymi, dotyczącymi określonych społeczności. Jaką rolę w ich przeszłości i teraźniejszości odgrywa doświadczenie różnorodności? Jakie generuje wyzwania? Czy lokalne dziedzictwo i pamięć społeczna są w lokalnym myśleniu ważnymi punktami odniesienia w aktywności edukacyjnej? Jak animowana jest lokalna

pamięć o międzykulturowej przeszłości – i jaką rolę w animacji lokalnego środowiska odgrywa różnorodność? A także: czego historie lokalne mogą nauczyć szersze środowiska?

14.30-14.45 Przerwa kawowa

14.45-17.00 Sesja warsztatowa

WARSZTAT 1:

Maria Galbraith (University of Alabama), Małgorzata Wosińska (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu)
„Życie we fragmentach: Żydowska przeszłość w przestrzeniach społecznych, wizualnych i osobistych”
(ENG)

Podczas warsztatów zastanowimy się, co może zostać opowiedziane poprzez fragment? Utracona przeszłość, historie innych? A może też teraźniejszość i my sami? Uczestnicy przyjrzą się sposobom mówienia o żydowskiej przeszłości na trzech poziomach: społecznym – analizując projekty edukacyjne i miejsca pamięci; wizualnym – poprzez fotograficzne materiały archiwalne i sztukę współczesną; na poziomie bezpośrednim – poprzez narracje świadków i badania biograficzne nad historiami rodzinnymi. Poruszony zostanie także wątek odpowiedzialności wiążącej się z „zarządzaniem” fragmentami i zagrożeń, które wynikać mogą z potencjalnych nadużyć.

WARSZTAT 2:

Jolanta Steciuk (Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy „Polis” i Szkoła Nauk Społecznych PAN), Zuzanna Piechowicz (Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy „Polis” i Radio TOK FM)
„Pamięć wizualna: stare pocztówki, zdjęcia i współczesne przekazy medialne. Przesiedleni Niemcy w pamięci zbiorowej Polaków”
(ENG)

Wojenne migracje, zmiany granic i powojenne migracje, a także propaganda PRL na wiele dziesięcioleci wyparły z dyskursu publicznego w Polsce pamięć o Niemcach – poprzednich mieszkańcach ziem przyłączonych do Polski po II wojnie światowej. Z pamięci lokalnej wyparte zostały elementy dotyczące niemieckich mieszkańców. Analiza przekazów powojennych pocztówek na temat tzw. „Ziem Odzyskanych” i współczesnych przekazów medialnych, połączona z dyskusjami w grupach, to próba poszukiwania odpowiedzi na pytanie, jak dzisiaj mówić o Niemcach, poprzednich mieszkańcach ziem zachodnich i północnych współczesnej Polski. Jak budować spójną narrację, uwzględniając kontekst historyczny i odpowiedzialność Niemiec za wybuch II wojny światowej.

WARSZTAT 3:

Jolanta Olsztyn, Andrzej Subko (Liceum Francuskie w Warszawie i Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sejnach)
„Spotkanie z Innym – przykład dobrych praktyk: W poszukiwaniu Atlantydy”
(PL/ENG)

Podczas warsztatu zastanowimy się, jak przełożyć prywatną historię na kategorie ogólne? Jak opowiadać o własnych historiach, by dotrzeć z nimi do ludzi, by dostać Oscara?! Jak włączyć różne lokalne historie w opowieść o współczesności? Zagadnieniom tym przyjrzymy się na przykładzie doświadczeń w edukacji międzykulturowej: współpracy między liceum polskim i francuskim z Sejn i Warszawy. Zastanowimy się, jak budować poczucie bliskości doświadczeń wśród młodych osób z różnych kręgów kulturowych, narodowych i religijnych, w jaki sposób przełamać poczucie obcości, jak w języku historycznym (mitologicznym?) przedstawić doświadczenie
wspólnotowości?

WARSZTAT 4:

Satsita Khumaidova, Dominika Cieślukowska (Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej)
„Spotkanie z osobą, kulturą, narodem – elementy dramy w budowaniu kompetencji międzykulturowych”
(PL/ENG)

Warsztat został zaplanowany tak, by oddziaływać na emocje i postawy, ale też by przekazać konkretne umiejętności. Tematem centralnym będzie historia konkretnej postaci: Czechenki mieszkającej w Polsce. Jej losy staną się podstawą do zrozumienia nie tylko trudnej i zawiłej historii jej rodziny, ale i narodu czecheńskiego. Historia postaci została zbudowana w taki sposób, by pokazać jednocześnie wyzwania związane z adaptacją do życia w nowej kulturze, szok kulturowy, jak i obrane strategie akulturacyjne: integrację, asymilację, czyli nabywanie kompetencji międzykulturowych.

WARSZTAT 5:

Joanna Mikulska, Joanna Kocon (Dom Kultury „Dorożkarnia”, Warszawa)
„Siekierkowska Galeria Miejsc Zapomnianych – gra palikowa”
(PL/ENG)

Poprzez niestandardowe działanie, jakim jest gra przestrzenna, uczestnicy będą mieli możliwość zapoznania się z historią wsi Siekierki położonej na terenie Warszawy. Zasady są proste: gracze wybierają jedną z 4 postaci mieszkańców przedwojennych Siekierki i razem z nią poznają kolejno miejsca, po których dziś nie ma żadnego śladu, np.: dwór, kuźnię, magiel, czy idą do szewca. Gra została stworzona na podstawie relacji lokalnych mieszkańców. Prowadzące podzielą się również swoimi doświadczeniami pracy tą metodą działania oraz pokażą, jak w ciekawy sposób można zaktywizować społeczność lokalną poza granicami instytucji.

19.00-20.00 Chór Polin – koncert

Wydarzenie otwarte, towarzyszące konferencji.

Koncert chóru stworzonego przez warszawiaków – profesjonalistów, amatorów, młodzież, dorosłych, seniorów, przedstawicieli mniejszości mieszkających w Warszawie. Chór dał premierowy występ podczas Dni Otwartych, które towarzyszyły Wielkiemu Otwarcium Wystawy Stałej w październiku 2014. Grupa opracowała wówczas własny utwór, inspirowany legendą Polin, czyli legendą o przybyciu Żydów do Polski. Niezwykle widowisko łączy języki, materiał tekstowy i muzyczny z wielu kultur i staje się uniwersalną opowieścią o poszukiwaniu domu. Prowadzenie chóru: Sean Palmer i Kuba Pałys.

DZIEŃ 3: Środa, 22 kwietnia 2015

III BLOK TEMATYCZNY: MIĘDZYKULTUROWOŚĆ W MIEŚCIE

9.00-10.00 Wykład ekspercki i dyskusja

Wykład: prof. dr Paul Scheffer (University of Amsterdam)

Komentarz: prof. dr hab. Barbara Szacka (Uniwersytet Warszawski)

Warszawa, w której będzie odbywała się konferencja, jest niezwykle ciekawym przypadkiem miasta o bardzo bogatej wielokulturowej przeszłości, które dziś, mimo zwiększającej się obecnie liczby imigrantów, na tle innych europejskich stolic jest miastem niezwykle homogenicznym. Ten ciekawy casus stanie się punktem wyjścia do mówienia o wielokulturowości (międzykulturowości) współczesnego miasta, o znaczeniu edukacji historycznej dla budowania postaw otwartości i szacunku wobec mniejszości kulturowych i imigrantów, o relacjach między

przestrzenią publiczną miast a ich historią i pamięcią społeczną. Zastanowimy się, czyja jest pamięć, jakie jej przejawy można odnotować w przestrzeni miasta – i jak można dać jej drugie życie?

10.00-10.15 Przerwa kawowa

10.15-12.30 Sesja warsztatowa

WARSZTAT 1:

Kinga Anna Gajda, Katarzyna Suszkiewicz, Ewelina Malik (Uniwersytet Jagielloński)
„Metoda »ścieżki« jako aktywna metoda edukacji międzykulturowej”
(ENG)

Celem warsztatu jest zaznajomienie uczestników z nową metodą nauczania, która pozwala na wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, podniesienie wiedzy nie tylko na temat wielo- i międzykulturowości, ale także miasta. W ramach warsztatu w aktywny sposób zostanie przedstawione zagadnienie międzykulturowości oraz metoda ścieżki, a następnie uczestnicy opuszczą budynek, aby wziąć udział w ścieżce tematycznej poświęconej międzykulturowości Warszawy.

WARSZTAT 2:

Agnieszka Kajczyk (Żydowski Instytut Historyczny, Warszawa)
„Warszawski tygiel kulturowy – życie wokół Tłomackiego“
(ENG)

*Place się wiją jak kobry,
domy się pysznią jak pawie,
dajcie mi stary kamyczek,
niech się odnajdę w Warszawie.*

Dzisiejsza Warszawa wbrew pozorom nie przypomina miasta, którym niegdyś była – miejsca, w którym przecinały się, zderzały, ale pomimo to współistniały różne kultury, tradycje oraz narody. Uczestnicy w trakcie warsztatu – na przykładzie Placu Tłomackiego – będą analizować archiwalne dokumenty, m.in: utwory literackie, fotografie, fragmenty pamiętników, rekonstruując i poznając historię wielokulturowej Warszawy. To z kolei stanie się punktem wyjścia do dyskusji na temat złożonych i skomplikowanych stosunków sąsiedzkich w przeszłości. Uczestnicy warsztatu zastanowią się także nad problematyką życia w wielokulturowym mieście i związanych z tym zagrożeniami i potencjałem w dzisiejszym społeczeństwie.

Celem warsztatu jest uwrażliwienie na współczesne przejawy ksenofobii oraz uprzedzeń, a także budowanie kultury pamięci miasta, w którym się żyje.

WARSZTAT 3:

Dorota Jędruch, Agnieszka Fluder (Muzeum Narodowe w Krakowie)
„Popisane miasto. Jak reagować na nienawiść na murach?”
(PL/ENG)

Miasto jest przestrzenią, w której toczy się walka komunikatów, w wielu z nich bardzo często pojawia się próba zawłaszczenia przestrzeni, podkreślenia dominacji i próba wykluczenia, tego, kogo uznaje się za „wroga”, „obcego”. Dominuje tu język związany z rasizmem, antysemityzmem i ksenofobią. Podczas warsztatów podejmiemy wspólną analizę treści takich komunikatów, a następnie spróbujemy wypracować odpowiedzi (w

ramach warsztatu z artystą) w formie szablonu i projektu graficznego znaku, który zawierałby przekaz podkreślający wspólnotowy charakter miasta.

WARSZTAT 4:

David Stoleru, Arielle Margaux (The Beit Project Association, Barcelona)

„Projekt Beit: wykorzystanie miasta do celów edukacyjnych” (ENG)

Główną ideą jest zaprezentowanie projektu Beit poprzez eksperymentalne warsztaty, bazujące na umiejętnościach i wiedzy uczestników. Od poziomu projektu przejdziemy na kolejny poziom – zagadnień dziedzictwa kulturowego, przestrzeni urbanistycznej. Uczestnicy warsztatów zostaną zaproszeni do opisanie (i ewentualnie narysowania wybraną techniką) miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym w ich mieście. Przygotowane elementy wizualne posłużą do stworzenia platformy do dialogu na temat współczesnych wyzwań.

12.30-13.30 Obiad

IV BLOK TEMATYCZNY: JAK RADZIĆ SOBIE Z UPRZEDZENIAMI, DYSKRYMINACJĄ I MOWĄ NIENAWIŚCI

13.30-14.30 Wykład ekspercki i dyskusja

Wykład: prof. dr Andreas Zick (University of Bielefeld, Niemcy)

Komentarz: Marte Michelet (dziennikarka i badaczka, Norwegia)

Wrogość wobec określonych grup, uprzedzenia, nawet jeśli obserwujemy je we współczesnych odśłonach, jak np. mowa nienawiści czy współczesne akty przemocy, możemy zawsze rozpatrywać w kontekście historycznym. Często ci, którzy mają negatywny stosunek do mniejszości, nie mają świadomości tego, jak negatywne konsekwencje wywoływały podobne postawy w przeszłości i jak wpływają one na społeczeństwa dziś.

Jak historyczna wiedza na temat rasizmu, antysemityzmu i innych form agresji wobec mniejszości może wspomóc edukację i zapobiegać dyskryminacji? Jak edukacja historyczna może przyczynić się do zwalczania uprzedzeń i nienawiści? Jak edukacja w miejscach opartych na materii, jak muzea czy miejsca pamięci, może mierzyć się z nienawiścią w przestrzeni Internetu?

14.30-14.45 Przerwa kawowa

14.45-17.00 Sesja warsztatowa

WARSZTAT 1:

Maja Dobiasz, Malina Janusz-Baranowska (Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa)

„»Sama wiedza nie wystarczy« – jak przeciwdziałać antysemityzmowi w polskiej szkole? Dobre praktyki edukacyjne”

(PL/ENG)

Szkoła może pomóc uczniom poznać lokalną, wielokulturową i wieloetniczną przeszłość, zachęcać do słuchania relacji świadków historii, pomagać w spotkaniu z innością, uczyć na stereotypy i kształtować kompetencje językowe. Może wpływać na postawy swoich uczniów, uczyć otwartości, szacunku i tolerancji. Jak to zrobić? Na

warsztatach uczestnicy dowiedzą się: jak wygląda sytuacja w polskiej szkole i jaki jest stosunek młodych ludzi do problemu antysemityzmu na podstawie wyników najnowszych badań; poznają przykłady dobrych praktyk i metod pracy, które zostały opracowane i wykorzystywane przez liderów edukacji antydyskryminacyjnej. Koncepcja warsztatu oparta została o doświadczeniach pracy z młodzieżą w projektach realizowanych przez Fundację Centrum Edukacji Obywatelskiej pt. „Sefer. Opowieść o polskich żydach”, „Szkoła Tolerancji” i „Nienawiść. Jestem przeciw” oraz praktyki pedagogicznej laureatów Nagrody im. Ireny Sendlerowej „Za naprawianie świata”.

WARSZTAT 2:

Nora Hammidi (Anne Frank House, Amsterdam)

„Komiksy edukacyjne w Twojej klasie – możliwości uczenia o różnorodności przy pomocy »New Friends«” (ENG)

Głównym tematem tego warsztatu są sposoby uczenia o tak delikatnych kwestiach jak uprzedzenia czy dyskryminacja, przy pomocy komiksu edukacyjnego „New Friends”. Komiks „New Friends” ma na celu stworzenie przestrzeni wspólnego zrozumienia, poprzez dostarczenie uczestnikom wiedzy na temat najważniejszych mechanizmów społecznych (tożsamość, przyjaźń, tworzenie się grup, presja grupy, formułowanie opinii, włączenie/wykluczanie), przyczyniając się do zwalczania stereotypów, uprzedzeń, dyskryminacji i rasizmu. Podczas zajęć w grupach przeanalizujemy treść „New Friends”, używając komiksu wraz z innymi materiałami jako narzędzia edukacyjnego. Następnie przedyskutujemy możliwość używania „New Friends” i materiałów pomocniczych jako narzędzia edukacyjnego w poszczególnych krajach i ich systemach szkolnictwa. „New Friends” – „Nowi przyjaciele” – jest komiksem edukacyjnym wydanym przez Dom Anny Frank oraz artystę Erica Hauvela. Wcześniejsze publikacje, „The Secret” (2003) i „The Search” (2007), traktują o historii II wojny światowej i Holokaustu. Również te dwa komiksy historyczne zostaną zaprezentowane podczas warsztatu.

WARSZTAT 3:

Monika Mazur-Rafał (Humanity in Action, Polska)

„Wolność słowa a mowa nienawiści: wyzwania w wyznaczaniu granic” (ENG)

Prawo do wolności słowa i wypowiedzi to fundamenty demokracji. W każdym totalitarnym czy autorytarnym systemie jest ono z reguły ograniczane w pierwszej kolejności. Jednak nawet w demokracji nie jest to wolność absolutna. Taką umowną granicą wolności jednej osoby są prawa i wolności innego człowieka. Granica, rozumiana w teorii, nie jest już taka oczywista w praktyce, kiedy trzeba rozróżnić pomiędzy wolnością słowa i wypowiedzi jednych a wolnością religijną innych, o czym świadczą burzliwe dyskusje dot. wydarzeń w Paryżu (Charlie Hebdo). Gdzie w praktyce przebiega granica między wolnością słowa i wypowiedzi, a mową nienawiści? Jak jest ona wyznaczana w różnych kulturach, a jak na styku różnych kultur? Czy i ewentualnie jak historia może posłużyć jako inspiracja w poszukiwaniu odpowiedzi na powyższe pytania?

WARSZTAT 4:

Zakia Akkouh (European Wergeland Centre, Oslo), Jan Dąbkowski (Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy „Polis”)

„Rola edukacji historycznej w zapobieganiu mowie nienawiści i dyskryminacji” (ENG)

Warsztat pozwoli uczestnikom przetestować dwa moduły z podręcznika „Bookmarks – A manual for combating hate speech through human rights education”, który jest głównym narzędziem edukacyjnym Ruchu Przeciw Mowie Nienawiści (No Hate Speech Movement) Rady Europy. Mamy nadzieję, że dzięki ćwiczeniu uczestnicy

zastanowią się, w jaki sposób edukację historyczną można wykorzystać, by przeciwdziałać i reagować na dyskryminację i mowę nienawiści. Warsztat będzie również wprowadzeniem do podręcznika „Bookmarks”. Moduły, o których mowa, to: A) Moduł „Group X/Lessons of History” („Grupa X/Lekcje historii”), bazujący na narracji o prześladowaniu Romów przed i w czasie II wojny światowej – jego celem jest zwiększenie świadomości praw Romów oraz naruszeń praw człowieka wobec Romów w dzisiejszych czasach. Ponadto zachęca on uczestników do refleksji nad tym, jakich innych praw człowieka pozbawiane są ofiary mowy nienawiści. B) Moduł „Roots and Branches” („Korzenie i gałęzie”), mający uruchomić refleksję nad historycznymi źródłami języka uprzedzeń, poprzez stworzenie mapy najczęściej występujących uprzedzeń oraz nienawiści o podłożu etnicznym, która dziś jest źródłem mowy nienawiści.

17.00-17.15 Przerwa kawowa

17.15-17.30 Następną tura funduszy EOG i norweskich

Najnowsze ustalenia przedstawi Ambasador Ingrid Schulerud (Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Norwegia)

17.30-18.30 Międzykulturowość w edukacji historycznej: panel podsumowujący

Podsumowanie najważniejszych ustaleń i wątków poruszanych podczas konferencji przez członków Rady Programowej. W panelu udział wezmą: Sjur Bergan (Rada Europy), Alicja Pacewicz (Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej) i dr Grzegorz Mazurkiewicz (Uniwersytet Jagielloński). Moderator: dr Claudia Lenz (European Wergeland Centre).